

I.

VNIUERSVS ORBIS SEV GLOBVSTERRE NVS IN PLANO.

 Tiam si instituti nostri esset, amice Lector, Solius siue Europæ siue cuiusuis alius Terræ partis particularem (nedum vniuersalis) descriptionem in manus sumere, vniuersalis tamen Orbis typum præfigere hac de causa semper necesse foret, primum vt ex eo cognoscere spectator posset quo in Mundi loco hæc vel illa Terræ pars sita esset; deinde quàm exigua vel quam spatiosa eius sit quantitas, si cum reliquis Terræ partibus conferatur. Vt enim si vel aram vel columnam fenestramue, aut aliud quopiam egregium insignioris cuiusdam vel templi vel ædificij membrum depictum videmus, ex inde etiam ipsum ædificium videre auemus, vt quo in loco situm sit illud membrum videre liceat. voti compotes etiam vrbis picturam desideramus vt quo in vico aut platea posita sit structura ista, appareat. neque hoc contenti, geographicam quoque regionis descriptionem requirimus, ex ea discere auidi quâ ad magnificam istam urbem inter pateat: accenditur porro animus ad totius seu Germaniæ, seu Italiæ, seu Hungariæ aut cuiusuis amplissimi Regni tabulam, quæ edoceat quibus Ducatibus aut prouincijs cincta sit diuexis illa. auidiores discendi totius Europæ vel Asiæ &c. delineationem poscimus, quo certiores fiamus quod nam totius Europæ Germania illa (seu quoduis regnum) membrum sit. tandem vbi totius quoque terrarum Orbis typus nobis ob oculos positus fuerit, penitus edocti simus qua in Mundi plaga quærenda sit Europa, exinde Germania, Mænus ac Rhenus, Francofurtum, Moguntiacum, Colonia, summa in eis templa. Monasteria, in ijsque hæc vel ista columna, ara, tabula Dureri, aut quæuis alia spectatu digna. denique ad minutissimum quoduis domicilium aut tugurium absconditissimæque res per vastum illum Orbis circuitum iter gradibus huicæ facilissimis edoceri possumus. Ipsa autem hæc terræ moles quàm incolumisphærica est, ex duobus constans elementis, aqua nimirum ac terra, totiusque est Vniuersitatis punctus, seu Mundi centrû, quo constituto Deus pro se de & quiete grauium massam liquidam & informem creans (quam Chaos vocant) illi eam iniecit, excita- toque vehementi Spiritu eam agitauit, agitando crassiora grauioraque discreuit, quæ centro se ad æquilibrium applicantia, terram & aquam in vnum corpus figuræ Sphæricæ dederunt, cuius centrum punctus ille qui sedes est grauium existit supra hoc corpus vt leuiores & nobiliores quæque ita superiorem locum obtinuerunt, lucidaque materia in globos paulatim collecta, lunam, solem, stellasque reddidit, quæ ratione primi mobilis, supremi inquam cæli super polis æquinoctialis siue Mundi ab ortu in occasum rapiuntur, noctem diemque diuidentes, at super alijs polis, eclipticæ videlicet proprio motu ab occasu in ortum, alię citius alię tardius circumuoluuntur. Vt autem terra habitationi animalium accommodata fieret, spiritus ille quo placuit Deo vndas in altum attollens, alibi montes & altiorem terrę aream congeffit ac solidauit, alibi cauaturas & sinus effecit, in quos fluxu xilis aqua descenderet. & quò in æquilibrium penderet tota machina, noitræ continenti quæ Asiã, Africã & Europam comprehendit, alteram quam Americã siue nouam Indiam vocant, ex opposito obiecit, & quia

TYPVS ORBIS TERRARVM, AD IMITATIONEM VNIVERSALIS GERHARDI MERCATORIS.

Cuius secundum tam veterum quam recentiorum computationem 5400 miliaria Germanica ambitus complectitur. quanto id temporis spacio circumagi possit, hinc constabit.

QVID EI POTEST VIDERI MAGNUM IN REBVS HVMANIS CUI AETERNITAS OMNIS TOTIVSQUE MYNDI NOTA SIT MAGNITVDO. CICERO.

hæ duæ continentis pro maxima parte supra æquinoctialem versus polum arcticum
 sunt sitæ, ideo his sub polo antarctico tertiam continentem opposuit, maribus vndi-
 que inter se communicantibus, vt tota terræ marisque machina vndique æquilibris
 esset & consisteret, omnesque partes ex quavis regionum adnauigabiles redderetur.
 Cùm autem non parum delectet singularum Terræ partium ac particularium regio-
 num quantitates nouisse, operæ pretium visum est fore vniuersi etiam globi quanti-
 tatem demonstrare, idque ex Geometrarum iam firmatis principijs. Verùm cùm nõ
 computum nostrum referamus in his ad stylum crassiorum, partim ob numeri quo
 in hac re vtimur commoditatem, partim etiam ob miliarium quibus hodie singulæ
 propemodum vtuntur nationes, inæqualitatem: quæ res mediam quandam mensu-
 ram inter minorem ac maiorem postulat, ita vt cuilibet parti seu gradui cuiusuis
 maioris circuli, quem in cælo imaginamur, tribuamus miliaria Italica quidem 60.
 Germanica autem seu Sueuica 15. assignamus, visum est etiam hinc normam adijcere,
 qua exactiorem Terræ cuiusque partium mensuram assequi quouis valeat, si prius eius-
 dem globi quantitatem ad medium computum redigerimus: quo autem id facilius
 fiat, mensurarum in primis geometricarum scalam inspiciamus. Granum itaque hor-
 dei mensurarum omnium minima est, digitus grana habet 4. Palmus digitis constat
 4. Pes Palmos continet quatuor. cubitus seu sesquipes palmis colligitur 6. passus sim-
 plex palmos complectitur 10. passus geometricus pedes 5 habet. Stadium Italicum
 passus continet 125. miliarium Italicum stadia habet 8. seu passus 1000. miliarium
 Germanicum commune quibus nos vtimur passus habet 4000 miliarium Sueuicum
 passus habet 5000. si itaque quemuis maiorem cælestem circulum distinguamus in
 partes æquales 360. compertum est Geometrarum experientijs cuilibet earum parti-
 um in terra (quam item rotundam ac hinc subiectam accepimus debere) media nimi-
 rum mensura, miliaria Italica 60. Germanica verò communia 15. Si itaque par-
 tes 360. per 600. multiplicas, proficiunt miliaria Italica 21600. Sin
 verò per quindecim, habebis Germanica 5400. ambi-
 tum nimirum Terræ. Atque hæc omnium
 nostræ matris quantitas est.

